

พื้นที่ออนไลน์กับการประกอบสร้างความจริงลง: การนำเสนอภาพ อาชญากรรมในรหัสคดีจำลองเรื่อง *สาวน้อยเกวลิन 10*

ธงชัย แซ่เจี๋ย^{1*}

¹สาขาวิชาภาษาไทยเพื่ออาชีพ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

*thongchia@webmail.npru.ac.th

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์การนำเสนอภาพอาชญากรรมซึ่งสัมพันธ์กับพื้นที่ออนไลน์ในรหัสคดีจำลองเรื่อง *สาวน้อยเกวลิน 10* ของอลิษา ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2565 โดยใช้แนวคิดเรื่องภาพแทน ผลการศึกษาพบว่า รหัสคดีจำลองเรื่องนี้นำเสนอภาพอาชญากรรมซึ่งสัมพันธ์กับพื้นที่ออนไลน์ในฐานะที่เป็นพื้นที่ของการนำเสนอความจริงลง 3 ประเด็น คือ การสวมรอยเหยื่อเพื่อสร้างอัตลักษณ์ลงในพื้นที่ออนไลน์ การสร้างยอดการมีส่วนร่วมและรายได้จากความสัมพันธ์ลงในพื้นที่ออนไลน์ และความสัมพันธ์ลงในพื้นที่ออนไลน์กับการก่ออาชญากรรมในโลกออนไลน์ โดยนัยนี้ รหัสคดีจำลองเรื่อง *สาวน้อยเกวลิน 10* กำลังนำเสนอปัญหาความคลุมเครือและความไม่แน่นอนของความจริงบนโลกดิจิทัลในยุคหลังความจริงที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมและอารมณ์ความรู้สึกของคนในสังคม

คำสำคัญ: ความจริงลง พื้นที่ออนไลน์ อาชญากรรม

Online Space and the Construction of Illusion of Truth: The Representation of Crime in Thai Cozy Mystery *Kewalin the Young Woman 10*

Thongchai Sae-Chia^{1*}

¹Department of Thai for Career, Faculty of Humanities and Social Sciences,

Nakhon Pathom Rajabhat University

*thongchia@webmail.npru.ac.th

Abstract

This article's purpose is to use the concept of representation to analyze how crime, which related to online space, is portrayed in Alina's Thai cozy mystery *Kewalin 10*, which was originally published in 2022. The result demonstrates that this text portrays the crime which related to online space, where the illusion of truth exists, in three ways: victim subrogation for the purpose of creating a false identity online, boosting engagement and revenue from fictitious relationships that are represented online, and fictitious relationships that are connected to real-world crime. In conclusion, *Kewalin 10* represents the issue of ambiguity and doubt surrounding the truth in digital world during the post-truth era, which has an impact on people's emotions and behavior in society.

Keywords: Crime, Illusion of truth, Online space

1. บทนำ

ความจริงลวง (illusion of truth / illusory truth effect) หมายถึง สาร ข้อความ หรือเนื้อหาใดก็ตามที่มีผู้กล่าวถึงซ้ำ ๆ ซ้ำ ๆ กระทั่งเป็นที่รับรู้ว่ามีค่าความจริงมากกว่าสาร ข้อความ หรือเนื้อหาอื่น ๆ แม้ว่าแหล่งที่มาของข้อมูลอาจจะไม่น่าเชื่อถือ หรือข้อมูลไม่สอดคล้องกับอุดมการณ์ของบุคคลที่อยู่ในวงสนทนาก็ตาม ความจริงลวงที่คนทั่วไปรับรู้สามารถทำให้การบิดเบือนข้อมูลแพร่กระจายเป็นวงกว้างขึ้นได้ เพราะการกล่าวถึงข้อมูลซ้ำ ๆ ซ้ำ ๆ ส่งผลต่อความเที่ยงตรงในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร [1] ในโลกทัศน์ของคนกลุ่มหนึ่ง ความจริงลวงอาจมีชื่อที่เรารู้จักกันทั่วไปว่า ข่าวลวง ข้อมูลบิดเบือน หรือข้อมูลผิดพลาด ซึ่งมีลักษณะเป็นข้อมูลมุ่งผลร้าย ขณะที่โลกทัศน์ของคนอีกกลุ่มอาจถือว่าเป็น “ความจริง” ซึ่งไม่จำเป็นต้องตรงกับข้อเท็จจริงเชิงวัตถุวิสัยเสมอไป ความแตกต่างของโลกทัศน์ดังกล่าวเป็นผลมาจากการยึดถือความจริงที่ต่างกันนำไปสู่ความขัดแย้งและการแบ่งฝักแบ่งฝ่ายในสังคมได้ เพราะผู้คนจะเลือกเชื่อเฉพาะสิ่งที่ฝ่ายของตนเองต้องการจะเชื่อเท่านั้นเพื่อยืนยันว่าตนเองเป็นฝ่ายถูกและกล่าวหาว่าอีกฝ่ายผิด สภาวะเช่นนี้มีชื่อเรียกว่า “post-truth” ซึ่งอาจแปลเป็นภาษาไทยว่า “ลักษณะหลังความจริง” หรือ “ลักษณะพ้นความจริง” [2]

ปรากฏการณ์ความจริงลวงสามารถพบเห็นได้ชัดเจนมากขึ้นในโลกยุคดิจิทัล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสื่อสังคมออนไลน์ เนื่องจากเป็นสื่อที่ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ สามารถแพร่กระจายได้อย่างรวดเร็ว ทั้งยังเปิดโอกาสให้ทุกคนสามารถติดต่อสื่อสารกันได้อย่างกว้างขวางโดยไม่จำเป็นต้องอิงกับพื้นที่ทางกายภาพ ผู้ใช้สื่อประเภทยังสามารถมีเพื่อนใหม่ได้โดยไม่ต้องรู้จักกันมาก่อนในโลกความเป็นจริงและไม่จำเป็นต้องเผชิญหน้ากัน ทำให้ไม่สามารถสังเกตบุคลิกลักษณะ รวมไปถึงอากัปกริยาต่าง ๆ

ระหว่างสื่อสารได้ [3] ตัวอย่างที่เด่นชัดสำหรับความจริงลวงก็คือ ข่าวปลอมหรือข้อมูลเท็จที่คนจำนวนหนึ่งเชื่อว่าเป็นจริงและเผยแพร่หรือส่งต่อกันในสื่อสังคมออนไลน์ ด้วยเหตุนี้สื่อสังคมออนไลน์จึงกลายเป็นพื้นที่ที่เปิดโอกาสให้เกิดการโกหกหลอกลวงระหว่างผู้ใช้งานและกลายเป็นพื้นที่ที่ความจริงลวงปรากฏตัวขึ้นได้ ในแง่หนึ่ง สื่อสังคมออนไลน์เปิดโอกาสให้ผู้ใช้งานสามารถสร้างอัตลักษณ์ออนไลน์ได้โดยไม่ต้องผ่านการพิสูจน์ทางกายภาพ ผู้ใช้งานสามารถออกแบบตัวตนในฝันหรือตัวตนที่อยากให้ผู้อื่นเห็นได้โดยไม่ต้องตรงกับความเป็นจริงเสมอไป การสร้างอัตลักษณ์ออนไลน์ที่ไม่ตรงกับความเป็นจริงจึงกลายเป็นความจริงลวงในที่สุด [4] ในอีกแง่หนึ่งความจริงลวงที่ปรากฏตัวในสื่อสังคมออนไลน์สามารถนำไปสู่การกระทำความผิดทางไซเบอร์ (cyberbullying) หรืออาชญากรรมทางไซเบอร์ (cybercrime) ได้ เช่น การเผยแพร่ข้อมูลที่เป็นความเท็จเกี่ยวกับผู้อื่นซึ่งส่งผลให้บุคคลนั้นได้รับความเสียหาย หรือการแอบอ้างตัวตนของเหยื่อเพื่อให้ร้าย ด่าทอ หรือกระทำโดยประสงคร้ายต่อผู้อื่น เป็นต้น [5]

นวนิยาย *สาวน้อยเกวลิน 10* เป็นผลงานรหัสคดีลาลอง (cozy mystery) ของ “อลินา” นามปากกาของปาริฉัตร ศาสลิกุปต์ หรือที่รู้จักกันในอีกนามปากกาหนึ่งว่า “กิ้งฉัตร” รหัสคดีเรื่องนี้เป็นผลงานเล่มล่าสุดในชุด *สาวน้อยเกวลิน* ตีพิมพ์ครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2565 โดยใช้ชื่อตอนว่า “โลกสองใบ” นวนิยายเล่มนี้นำเสนอเรื่องราวของแก๊ง ก.ข.ค. ซึ่งเป็นตัวละครหลักของรหัสคดีชุดนี้ ประกอบด้วย เกวลิน ขบур และครองขวัญ ทั้งสามต้องไขปริศนา “โลกสองใบ” หรือความสัมพันธ์ที่ซ้อนกันสองชุด ความสัมพันธ์ชุดแรก คือ ความสัมพันธ์ระหว่างประณัยศิลป์ หรือ “ณัย” กับพรรณกร หรือ “เอ๋” ส่วนความสัมพันธ์ชุดที่สอง คือ ความสัมพันธ์ระหว่างประณัยศิลป์กับ “ปามะย์” หญิงสาวชาวจีน เรื่องราวความสัมพันธ์ซ้อนทั้งหมดนี้เปิดเผยขึ้นภายหลังการเสียชีวิตของประณัยศิลป์ เมื่อแก๊ง ก.ข.ค. ไขปริศนาจึงได้พบความจริงว่า ความสัมพันธ์ที่ซ้อนกันสองชุดไม่ใช่เรื่องจริง หากแต่ผู้ก่อเหตุใช้พื้นที่ออนไลน์ประกอบสร้างความจริงลวงขึ้นมาเพื่อหวังผลประโยชน์บางประการ ทั้งยังสัมพันธ์กับการก่ออาชญากรรมหลายรูปแบบภายในเรื่องด้วย

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์การนำเสนอภาพอาชญากรรมซึ่งสัมพันธ์กับพื้นที่ออนไลน์ในฐานะที่เป็นพื้นที่ของการนำเสนอความจริงลวง โดยศึกษาจากรหัสคดีลาลองเรื่อง *สาวน้อยเกวลิน 10* ของอลินา ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2565 จำนวน 188 หน้า แนวคิดที่ใช้ในการศึกษาคือแนวคิดเรื่องภาพแทน (representation) ซึ่งเป็นหนึ่งในกระแสแนวคิดหลังสมัยใหม่ (postmodernism) ซึ่งจะได้ทบทวนวรรณกรรมต่อไปข้างหน้า

2. การทบทวนวรรณกรรม

รหัสคดีแนวลาลองเป็นประเภทวรรณกรรม (genre) ประเภทย่อยของรหัสคดี ถือกำเนิดขึ้นโดยนักเขียนหญิงตอนปลายของศตวรรษที่ 20 จากการศึกษาขียนและการให้ความหมายเกี่ยวกับรหัสคดีแนวลาลองของนักเขียนและนักวิชาการในโลกตะวันตก พบว่า ลักษณะทั่วไปของวรรณกรรมประเภทรหัสคดีแนวลาลองสามารถจำแนกได้เป็นลักษณะตัวละครและลักษณะเรื่อง ประการหนึ่ง ลักษณะตัวละครในรหัสคดีแนวลาลอง วรรณกรรมประเภทนี้มีตัวละครหลักๆ ได้แก่ ตัวละครที่เป็นผู้ไขปริศนาในเรื่อง ตัวละครที่เป็นผู้ช่วยเหลือ และตัวละครที่เป็นฆาตกรหรือผู้ก่อเหตุ ตัวละครที่เป็นผู้ไขปริศนาในเรื่องนั้นต้องเป็นนักสืบสมัครเล่น มักเป็นผู้หญิงที่มีการศึกษาดี และมีสัญชาตญาณแบบนักสืบ แต่ต้องไม่ใช่ผู้เชี่ยวชาญทางการแพทย์หรือเจ้าหน้าที่ตำรวจ ขณะที่ตัวละครที่เป็น ผู้ช่วยเหลือจะเป็นเพื่อนหรือตัวละครอื่นๆ มักเป็นผู้เชี่ยวชาญทางการแพทย์ เป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือมีความสามารถเฉพาะด้านที่เป็นประโยชน์ในการไขคดี และตัวละครที่เป็นผู้ช่วยเหลือจะใช้ความสามารถคอยช่วยเหลือตัวละครนักสืบสมัครเล่นให้ไขปริศนาหรือคดีแต่ละครั้งได้ ส่วนตัวละครที่เป็นฆาตกรหรือผู้ก่อเหตุเป็นคนปกติทั่วไปที่อยู่ในชุมชน ดูเหมือนไม่มีพิษภัยแต่จะมีเหตุผลในการก่อฆาตกรรม และอธิบายมูลเหตุจูงใจได้อย่างชัดเจน อนึ่ง การสร้างตัวละครในรหัสคดีแนวลาลองแต่ละชุดต้องให้เป็นที่ยอมรับชมชอบของผู้อ่าน โดยเฉพาะตัวละครที่เป็นผู้ไขปริศนาในเรื่อง และตัวละครที่เป็นผู้ช่วยเหลือ อีกประการหนึ่ง นอกจากลักษณะตัวละครแล้ว ลักษณะเรื่องของรหัสคดีแนวลาลองก็มีข้อกำหนดไว้เป็นแนวทางปฏิบัติเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นด้านเนื้อหา ฉากท้องเรื่อง และการดำเนินเรื่อง ด้านเนื้อหาสรุปได้ว่า รหัสคดีแนวลาลองเป็นหนังสือ “สุภาพ” กล่าวคือ ปราศจากความรุนแรง ความหยาบคาย และไม่มีฉากแสดงเพศสัมพันธ์

นอกจากนี้ยังมีประเด็นบางประเด็นซ่อนอยู่และดึงดูดให้อ่านให้หลงใหลได้ เช่น ความสนใจเรื่องสัตว์เลื้อย งานอดิเรก การทำอาหาร การเย็บปักถักร้อย เป็นต้น ด้านฉากท้องเรื่องนั้น เหตุการณ์ในรหัสคดีแนวลาลองจะเกิดขึ้นในเมืองเล็กๆ หรือในหมู่บ้านเล็กๆ ซึ่งทำให้น่าเชื่อถือได้ว่าตัวละครแต่ละตัวรู้จักกันเป็นอย่างดี ด้านการดำเนินเรื่องจะกระชับ มีการหักมุมบ้างเป็นบางครั้ง มีจุดเน้นอยู่ที่การพัฒนาโครงเรื่องและตัวละคร ที่สำคัญคือรหัสคดีแนวลาลองมักเขียนเป็นชุดเพื่อให้ผู้อ่านได้ติดตาม [6, 7]

ลักษณะทั่วไปของรหัสคดีแนวลาลองทั้งในด้านตัวละครและลักษณะเรื่องเป็นลักษณะที่ปรากฏโดยทั่วไปในรหัสคดีแนวลาลองในโลกตะวันตก ในวรรณกรรมไทย รหัสคดีแนวลาลองยังมีอยู่ไม่มากนัก การศึกษารหัสคดีแนวลาลองก็ยังมีน้อยมาก ดังปรากฏในวิทยานิพนธ์เรื่อง “อายุ เพศสถานะ ชนชั้นและชาติพันธุ์: การศึกษาเปรียบเทียบเรื่องชุดนักสืบหญิงหมายเลขหนึ่ง คุณปามารู และสโมสริกสืบ” รหัสคดีแนวลาลองที่ปรากฏในงานศึกษาดังกล่าวคือนวนิยายชุดคุณปามารู ผลงานของแก้วแก้ว อย่างไรก็ตาม วิทยานิพนธ์ดังกล่าวเป็นเพียงการศึกษาในประเด็นที่สอดคล้องกับนวนิยายสืบสวนสอบสวนเรื่องอื่นๆ ทั้งของไทยและของต่างประเทศ [8] ส่วนผลงานรหัสคดีแนวลาลองของไทยที่โดดเด่นที่สุดคือ สาวน้อยเกวลิ้น ซึ่งเป็นรหัสคดีชุดของอลิษา เนื่องจากเป็นรหัสคดีที่ตีพิมพ์ออกมาอย่างต่อเนื่อง จากการศึกษาเรื่อง “รหัสคดีแนวลาลองของไทย: ศึกษาจากชุด สาวน้อยเกวลิ้น ของอลิษา” มีข้อค้นพบว่า รหัสคดีแนวลาลองชุดนี้มีลักษณะทั่วไปไม่แตกต่างจากรหัสคดีแนวลาลองในโลกตะวันตก ส่วนลักษณะเด่นของรหัสคดีแนวลาลองชุดนี้คือการสร้างตัวละครที่เป็นฆาตกรหรือผู้ก่อเหตุ การสร้างฉากท้องเรื่อง และการดำเนินเรื่องซึ่งสอดคล้องสัมพันธ์กัน [9] นอกจากนี้ จากการศึกษาเรื่อง “ความล่มสลายของสถาบันครอบครัว: ลักษณะเด่นของภาพนำเสนออาชญากรรมในรหัสคดีแนวลาลองชุด สาวน้อยเกวลิ้น ของอลิษา” ซึ่งมุ่งวิเคราะห์การนำเสนอภาพแทนความล่มสลายของสถาบันครอบครัวที่นำเสนอในรหัสคดีแนวลาลองชุด สาวน้อยเกวลิ้น ของอลิษา พบว่า รหัสคดีชุดดังกล่าวนำเสนอภาพแทนความล่มสลายของสถาบันครอบครัว 3 ลักษณะผ่านอาชญากรรมในเรื่อง ทั้งยังสอดคล้องกับสถานการณ์ของครอบครัวไทยในปัจจุบันด้วย [10]

ส่วนแนวคิดเรื่องภาพแทนซึ่งเป็นแนวคิดหลักในการศึกษา มิได้มีความหมายเฉพาะภาพที่รับรู้ผ่านจักษุสัมผัสเท่านั้น หากแต่เป็นแนวคิดที่ว่าด้วยการผลิตหรือสร้างความหมายโดยการใช้ระบบสัญลักษณ์ การนำเสนอภาพแทนไม่ได้เป็นกระบวนการที่โปร่งใสหรือเป็นเพียงการถ่ายทอดสิ่งรอบข้างโดยตรงโดยไม่ได้มีการบิดเบือน หากแต่เป็นกระบวนการที่มีการผลิตความหมายแอบแฝงอยู่ ผู้ที่นำเสนอภาพแทนเป็นผู้ที่ใส่ความหมายลงไปในกระบวนการนำเสนอ [11] นอกจากคำว่า “ภาพแทน” แล้ว ในประเทศไทยยังมีนักวิชาการแปลศัพท์ภาษาอังกฤษคำนี้ในความหมายเดียวกัน ได้แก่คำว่า “ภาพตัวแทน” “ภาพเสนอ” และ “ภาพนำเสนอ” ในบทความนี้จะใช้คำว่า “ภาพแทน” ภายหลัง แก้วเทพ [12] กล่าวว่า ภาพแทนมิใช่สิ่งที่เคยเป็นอยู่หรือมีอยู่ แต่เป็นผลผลิตของการประกอบสร้างขึ้นใหม่ตลอดเวลา ภาพแทนจะมีลักษณะอย่างไรก็ขึ้นอยู่กับว่าภาพนั้นจะถูกนำเสนอออกมาอย่างไร หรือกล่าวในแง่ของภาษาคือ ภาพแทนนั้นถูกนิยามหรือถูกเล่าเรื่องในลักษณะใด โดยนัยนี้ ภาพแทนสามารถเปลี่ยนไปจากภาพต้นแบบได้ก็เพราะสื่อที่ใช้นำเสนอ สื่อที่กล่าวถึงนี้มีได้แต่เพียงรูปภาพตามคำว่า “ภาพ” ที่ปรากฏในคำว่า “ภาพแทน” เท่านั้น แต่ยังหมายความรวมถึงสื่ออื่น ๆ ที่สามารถนำเสนอภาพได้ ไม่เว้นแม้แต่ภาษาที่มีทั้งวจนภาษาและอวจนภาษา

เมื่อทบทวนงานวิจัยที่ศึกษาภาพแทนสื่อออนไลน์ในวรรณกรรมพบว่ามีอยู่ไม่มากนัก ณัฐธิดา ศิริชัยบุญ [13] ได้วิเคราะห์ภาพแทนสื่อเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่ปรากฏในกวีนิพนธ์ไทยในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมของคนในสังคมเมือง พบว่า ในด้านหนึ่ง กวีนิพนธ์ไทยนำเสนอว่าสื่อออนไลน์เป็นพื้นที่ที่เอื้อให้คนสามารถสร้างอัตลักษณ์ได้อิสระหลากหลาย ไร้ขีดจำกัด เป็นภาพชีวิตในโลกเสมือนที่ช่วยเยียวยาจิตใจและเติมเต็มความต้องการที่อาจกำลังขาดแคลนในโลกความเป็นจริง แต่ในอีกด้านหนึ่ง กวีนิพนธ์ไทยก็นำเสนอว่าสื่อออนไลน์ส่งผลกระทบต่อปัจเจกบุคคลในแง่ที่ทำให้คนขาดการปฏิสัมพันธ์กับคนรอบข้าง ประสพภาวะโดดเดี่ยวเปลี่ยวเหงา เกิดความท้อแท้ กระทบจิตใจ กระทั่งอาจสูญเสียความเป็นมนุษย์ไป ขณะที่ ธงชัย แซ่เจี๋ย [14] ศึกษาเกี่ยวกับการนำเสนอภาพพื้นที่ออนไลน์ในนวนิยายเรื่อง สาวน้อยเกวลิ้น 9 ตอนอิทธิฤทธิ์ออนไลน์ พบว่า นวนิยาย

เรื่องดังกล่าวนำเสนอพื้นที่ออนไลน์ในฐานะที่เป็นพื้นที่ของการสร้างและซ่อนอัตลักษณ์ด้านต่างๆ ขณะเดียวกัน พื้นที่ออนไลน์ก็เป็นพื้นที่ของการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ซึ่งยังเป็นประเด็นที่มีช่องว่างทางกฎหมายจนไม่สามารถลงโทษผู้ก่อเหตุได้

3. ผลการศึกษา

จากการวิเคราะห์หัตถ์คัดล่องเรื่อง *สาวน้อยเกวลิन 10* ของอลินา โดยเฉพาะประเด็นการนำเสนอภาพอาชญากรรมซึ่งสัมพันธ์กับพื้นที่ออนไลน์ในฐานะที่เป็นพื้นที่ของการนำเสนอความจริงลง พบว่า รหัสดิเรื่อนี้นำเสนอประเด็นที่น่าสนใจ 3 ประเด็น คือ การสวมรอยเหยื่อเพื่อสร้างอัตลักษณ์ลงในพื้นที่ออนไลน์ การสร้างยอดการมีส่วนร่วมและรายได้จากความสัมพันธ์ลงในพื้นที่ออนไลน์ และความสัมพันธ์ลงในพื้นที่ออนไลน์กับการก่ออาชญากรรมในโลกออนไลน์ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 การสวมรอยเหยื่อเพื่อสร้างอัตลักษณ์ลงในพื้นที่ออนไลน์

ดังที่ได้กล่าวไปแล้วว่า สื่อสังคมออนไลน์เปิดโอกาสให้ผู้ใช้งานสามารถสร้างอัตลักษณ์ออนไลน์ได้โดยไม่ต้องผ่านการพิสูจน์ทางกายภาพ ผู้ใช้งานสามารถออกแบบตัวตนในฝันหรือตัวตนที่ยากให้ผู้อื่นเห็นได้โดยจำเป็นต้องตรงกับความเป็นจริงเสมอไป การสร้างอัตลักษณ์ออนไลน์ที่ไม่ตรงกับความเป็นจริงจึงกลายเป็นความจริงลงในที่สุด [4] นอกจากนี้ สื่อออนไลน์ยังมอบความนิรนาม (anonymity) หรือการไม่สามารถระบุตัวตนของบุคคลได้ ให้กับผู้ใช้งานได้เลือกที่จะระบุหรือไม่ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้เกิดการสวมรอยและการซ่อนตัวตนอยู่ภายใต้ชื่อหรือรูปภาพของบุคคลอื่นได้ [15]

รหัสดิเรื่อนี้กล่าวถึงเรื่อง *สาวน้อยเกวลิน 10* ของอลินานำเสนอภาพการสวมรอยเหยื่อเพื่อสร้างอัตลักษณ์ลงในพื้นที่ออนไลน์ซึ่งเป็นพฤติกรรมของผู้ก่อเหตุ ชื่อ พรรณกร ที่ลงมือทำอย่างเป็นกระบวนการ ตั้งแต่การเลือกเป้าหมาย การติดตามสืบชีวิต และการสร้างเรื่องราวต่าง ๆ ในสื่อออนไลน์ ดังตัวอย่าง

“ผู้หญิงเก่งเป็นคนฉลาด. . .มองไปมองมาก็เห็นผู้ชายคนหนึ่งเข้าตาตรงเป้าทุกอย่าง”

“น้านัยของฉันทเอง” เกวลินเอ่ยอย่างแข็ง ๆ

“ผู้ชายมาตรฐานสูง หล่อ ความรู้ดี บุคลิกดี ฐานะดี ตำแหน่งงานดี คนนี้แหละที่ดีพอจะเป็นพระเอกของเรื่องรักนี้ได้ แต่น่าเสียดาย...”

“ผู้ชายเขามาฉลาดเขาเลยไม่มอง”

พรรณกรกัดฟันแน่น จตุรนต์เองก็มองนักศึกษาฝึกงานเหมือนจะปรามเล็กน้อย [16]

ตัวอย่างข้างต้นเป็นตอนที่ ร.ต.อ.จตุรนต์ร่วมมือกับเกวลินเพื่อเปิดเผยพรรณกรในฐานะผู้ก่อเหตุ ข้อความที่ว่า “มองไปมองมาก็เห็นผู้ชายคนหนึ่งเข้าตาตรงเป้าทุกอย่าง” สื่อถึงการเลือกเป้าหมายที่มีคุณสมบัติครบถ้วนทั้ง “หล่อ ความรู้ดี บุคลิกดี ฐานะดี ตำแหน่งงานดี” สำหรับการสวมรอยเพื่อสร้างอัตลักษณ์ลง แสดงให้เห็นว่า ในกระบวนการดังกล่าว คุณสมบัติของบุคคลที่ตกเป็นเหยื่อหรือเป้าหมายมีส่วนสำคัญต่อการลงมือก่อเหตุ

อีกตัวอย่างหนึ่งที่แสดงให้เห็นกระบวนการสวมรอยเหยื่อเพื่อสร้างอัตลักษณ์ลงในพื้นที่ออนไลน์ คือตัวอย่างต่อไปนี้

“เมื่อฝ่ายผู้ชายในฝันไม่เล่นด้วย ผู้หญิงเก่งก็ต้องแก้ปัญหาด้วยการจัดฉากทั้งหมดขึ้นมา แต่ฉากจะต้องสมจริงที่สุด ดังนั้นสิ่งที่เธอทำคือสืบเรื่องผู้ชายในฝันทั้งหมด สืบว่าเขาพักที่ไหน มีงานอดิเรกอะไร ชอบกินดื่มอะไร. . .หาบ้านให้ใกล้ผู้ชายในฝันที่สุด และเหมือนโชคช่วย บ้านข้าง ๆ บ้านผู้ชายในฝันประกาศให้เช่า ผู้หญิงเก่งจึงรีบเช่าบ้านหลังนั้นให้เหมือนกับบทที่เขียนไว้ว่าบุพเพสงฆ์ให้บังเอิญมาเช่าบ้านติดกับที่ทำงานที่เคยแอบปิ้ง” [16]

ตัวอย่างข้างต้นกล่าวถึงเหตุการณ์ที่พรณกรเป็นผู้ลงมือติดตามสืบชีวิตของประณัยศิลป์เพื่อให้ทราบข้อมูลต่าง ๆ เช่น ที่พัก งานอดิเรก รสนิยมด้านอาหารการกิน ไม่เพียงเท่านั้น พรณกรยังหาที่อยู่อาศัยที่จะได้อยู่ใกล้กับประณัยศิลป์ที่สุดด้วย จนกระทั่งได้เข้าบ้านที่อยู่ข้าง ๆ เหยื่อที่เป็นเป้าหมาย การกระทำของพรณกรเป็นไปเพื่อการสร้าง “ตำนานสาวจีบหนุ่ม” ให้ผู้คนติดตามบนพื้นที่สื่อออนไลน์

ขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการสวมรอยเหยื่อเพื่อสร้างอัตลักษณ์ลงในพื้นที่ออนไลน์ คือ การสร้างเรื่องราวความรัก ความสัมพันธ์ระหว่างพรณกรกับเหยื่อ รหัสคดีจำลองเรื่อง *สาวน้อยเกวลิน 10* ของอลินานำเสนอว่า ผู้ก่อเหตุใช้สื่อออนไลน์ เพื่อนำเสนอเรื่องราวความสัมพันธ์ของตน ดังความว่า

“อินสตาแกรมแฟนหนุ่มหน้าธรรมดาจึงสวมรอยเปิดแอ็กเคานต์ต่าง ๆ แทนได้ แต่จะให้เล่นแทนก็เสี่ยงเกินไป เพราะอาจจะมีเพื่อนหรือครอบครัวเจ้าชายในฝันขอแอตเข้ามาและทำให้ความแตกได้ ดังนั้นข้ออ้างว่ารักความเป็นส่วนตัวจึงเกิดขึ้นเพื่อหาทางลงให้แอ็กเคานต์ปลอมพวกนี้ แต่พอปิดตัวหนุ่ม ปัญหาก็ตามมา เพราะเมื่อไม่มีอะไรตะมุตะมิให้แฟนคลับตาม ยอดผู้ติดตามก็ลดลง ดังนั้นเจ้าชายในฝันก็ต้องออกสื่อบ้างเป็นครั้งคราว คราวนี้ก็แอบถ่ายไปสิ ด้านข้างด้านหลัง...พอหมดมุขถ่าย ผู้หญิงเก่งก็เกิดไอเดียเรียกแฟนคลับใหม่...เพราะค้นข้อมูลและคอยสังเกต เธอจึงรู้ว่าเจ้าชายในฝันจะต้องลงไปเยี่ยมแม่ที่ไต้หวันเดือนครึ่งไปครึ่งละสามวัน และทุกครั้งเขาจะซ่อนกุญแจสำรองไว้ใต้กระถางต้นตะบองเพชรข้างประตู ฉะนั้นอย่ารอช้าเลยแอบเข้าไปถ่ายในบ้านเจ้าชายในฝันเถอะ ข้าวของมีอะไรดีก็เอามาใช้ประกอบฉากเรียกแขกไปด้วยเลย” [16]

ตัวอย่างข้างต้นกล่าวถึงการสร้างเรื่องราวความสัมพันธ์ระหว่างพรณกรกับประณัยศิลป์ในฐานะเหยื่อ นับตั้งแต่การให้คนรักของพรณกรสวมรอยเปิดแอ็กเคานต์อินสตาแกรมโดยตั้งค่าความเป็นส่วนตัว การแอบถ่ายประณัยศิลป์เพื่อใช้อ้างว่าเป็นภาพถ่ายคนรัก ทั้งยังแอบลอบเข้าบ้านของประณัยศิลป์ในช่วงที่เธอไม่อยู่เพื่อถ่ายภาพเหมือนอยู่ในบ้านของคนรัก นอกจากนี้ตัวอย่างข้างต้นแล้ว ตอนหนึ่งในรหัสคดีเรื่องนี้นำเสนอว่าพรณกรจัดหาให้บุคคลที่เธอว่าจ้างมาขอเธอแต่งงานเพื่อโพสต์ลงสื่อออนไลน์ด้วย [16] การกระทำดังกล่าวเป็นการสร้างเรื่องราวความสัมพันธ์แบบ “สาวจีบหนุ่ม” อย่างเป็นลำดับขั้นตามพัฒนาการของความสัมพันธ์เพื่อเผยแพร่ในพื้นที่สื่อออนไลน์ให้ผู้คนติดตาม

จากที่กล่าวมาจะเห็นว่า รหัสคดีจำลองเรื่อง *สาวน้อยเกวลิน 10* ของอลินานำเสนอภาพแทนพื้นที่ออนไลน์ว่าเป็นพื้นที่ที่เอื้อให้เกิดการสวมรอยเหยื่อเพื่อสร้างอัตลักษณ์ลง ผู้ก่อเหตุลงมือทำอย่างเป็นกระบวนการ ตั้งแต่เลือกเป้าหมาย ติดตามสืบชีวิต และสร้างเรื่องราวพัฒนาการความรักความสัมพันธ์กับเหยื่อในสื่อออนไลน์ ในกระบวนการดังกล่าวผู้ก่อเหตุอาศัยความร่วมมือจากทั้งคนรักตัวจริงและบุคคลอื่นเพื่อให้การสวมรอยเหยื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในการนำเสนอเรื่องราวให้ผู้คนติดตามอันจะนำมาสู่ยอดผู้ติดตามและรายได้ซึ่งจะได้กล่าวต่อไปข้างหน้า

3.2 การสร้างยอดการมีส่วนร่วมและรายได้จากความสัมพันธ์ลงในพื้นที่ออนไลน์

พื้นที่ออนไลน์เป็นพื้นที่ที่ทำให้เกิด “อินฟลูเอนเซอร์” (influencer) หรือผู้มีชื่อเสียง ผู้มีอิทธิพล ผู้มีตัวตนบนโลกออนไลน์ บทบาทของคนเหล่านี้คือการกำหนดประเด็นหรือเรื่องราวต่าง ๆ ให้คนติดตาม ยังมีผู้ติดตามมากก็ยิ่งทำให้เกิดยอดการมีส่วนร่วม (engagement) จากผู้ใช้งานออนไลน์มากขึ้น ยอดการมีส่วนร่วมดังกล่าวสามารถแปรเป็นรายได้ในอนาคต ยิ่งในยุคปัจจุบันที่พื้นที่ออนไลน์มีเนื้อหาให้ติดตามได้อย่างหลากหลายไร้ขีดจำกัด ขณะที่กลไกการแสดงผล (algorithm) ก็ส่งผลต่อการลดการมองเห็นเนื้อหาของผู้ใช้งานในพื้นที่ออนไลน์ ยอดการมีส่วนร่วมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ออนไลน์จึงสัมพันธ์กับรายได้และความอยู่รอดของอินฟลูเอนเซอร์อย่างแนบแน่น ทั้งยังส่งผลให้อินฟลูเอนเซอร์พยายามทุกวิถีทางเพื่อรักษายอดการมีส่วนร่วมไว้ให้ได้ [17]

เมื่อพิจารณาหาคดีจำลองเรื่อง *สาวน้อยเกวลิन 10* ของอลิษา พบว่า การสวมรอยเหยื่อเพื่อสร้างอัตลักษณ์ลงในพื้นที่ออนไลน์ดังที่ได้กล่าวไปก่อนหน้านี้สัมพันธ์กับการสร้างยอดการมีส่วนร่วมและรายได้จากเรื่องราวความสัมพันธ์ลงในพื้นที่ออนไลน์ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

งานศพของประณัยศิลป์แฟนหนุ่มของบล็อกเกอร์สาวชื่อดังมีแต่เรื่องวุ่นวายทุกคืน คืนแรกมีผู้หญิงต่างชาติมาไว้วายแสดงตัวว่าเป็นคนรักอีกคน คืนที่สองมีการกล่าวหาแขกคนหนึ่งว่าส่งจดหมายสนทนาที่หึงเกิดเรื่องโต้เถียงอะอะในงาน เรื่องราวเหล่านี้ล้วนเหมือนอาหารโอชะสำหรับชาวเน็ต มีการลงข่าว แชรส์ รีทวีต และการแสดงความคิดเห็น ทั้งกันด่าฝ่ายชาย เห็นใจฝ่ายหญิง ตั้งข้อสังเกตหลังจากมีข้อความจากจดหมายสนทนาที่ไม่ว่าจริงหรือปลอม ‘หลุด’ ออกมา ทำให้เรื่องที่แต่เดิมควรเป็นโศกนาฏกรรมในครอบครัวกลายเป็นประเด็นที่โด่งดังได้

ดังนั้นในคืนที่สามชาวเน็ตผู้กระหิณกระหือรือต่างจับจ้องรอว่าจะเกิดเรื่องสนุก ๆ อะไรขึ้นในงานอีก หลายคนแค่ ‘อยากรู้เฉย ๆ’ ถึงกับยอมเสียเวลามางานสวด [16]

ข้อความข้างต้นเป็นตอนที่บรรยายเหตุการณ์ความวุ่นวายที่เกิดขึ้นภายหลังการเสียชีวิตของประณัยศิลป์ซึ่งส่งผลกระทบต่อการจัดงานศพ เนื่องจากการโต้เถียงกันในงานจนถึงจุดความสนใจจาก “ชาวเน็ต” ให้มาร่วมงานศพทั้งที่ไม่รู้จักกัน จากตัวอย่างข้างต้น ข้อความ “เรื่องราวเหล่านี้ล้วนเหมือนอาหารโอชะสำหรับชาวเน็ต มีการลงข่าว แชรส์ รีทวีตและการแสดงความคิดเห็น” สื่อให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมลักษณะต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ออนไลน์ ทั้งการลงข่าว การแชร์ การรีทวีต และการแสดงความคิดเห็น ทั้งหมดนี้เป็นผลมาจากความจริงลวงเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างพรรณกรกับประณัยศิลป์ที่พรรณกรสร้างขึ้นในพื้นที่ออนไลน์จนทำให้เกิดผู้ติดตามจำนวนมาก และ “ชาวเน็ต” บางส่วนก็ยังติดตามออกมานอกพื้นที่ออนไลน์ด้วย

เหตุผลเบื้องหลังการที่พรรณกรประกอบสร้างความจริงลวงเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างพรรณกรกับประณัยศิลป์เปิดเผยขึ้นในตอน ร.ต.อ.จตุรงค์คล้อยปริศนาในตอนท้ายเรื่อง ดังข้อความว่า “เธอเห็นช่องทางดังเห็นช่องทางทำเงิน จึงเร่งวางแผนใหญ่” [16] นอกจากนี้ ร.ต.อ.จตุรงค์ยังขยายความว่า

เรื่องชิงรักหักสวาทแบบนี้มันขายได้ แฟนตายก็น่าเห็นใจพอแล้ว ยิ่งมาเกิดเรื่องโลกสองใบถูกผู้ชายหลอก คนก็ต้องยิ่งทะเลสาบสงสารให้ ที่นี้แหละยอดฟอลโลเวอร์ได้พุ่งปรี๊ดติดเพดาน แถมยังให้คนไปโพกัสเรื่องชู้สาว เพิ่มน้ำหนักประเด็นว่าผู้ตายมีนิสัยแปลกมีเรื่องปกปิด เลยไม่แปลกที่จะเป็นซิมเคร้าแล้วฆ่าตัวตาย ส่วนจดหมายสนทนาที่มาช่วยเพิ่มความแซบให้เรื่อง นำทางให้เราเห็นความขัดแย้งปลอม ๆ ของคู่หูสร้างคดีเล็กที่ไม่สำคัญเพื่อล่อลวงสังเกตสังกาคดีใหญ่ สรุปร่าย ๆ นะคุณ คุณพรรณกรเธอฉลาด รู้จักหาคอนเทนต์สร้างกระแสความสงสารให้ตัวเอง ขยันทาเรื่องเบี่ยงเบนความสนใจ และตั้งหน้าตั้งตาหาผลประโยชน์จากการตายของน้าณัยของคุณให้ได้มากที่สุดใจ” [16]

จากข้อความข้างต้นจะเห็นว่า เรื่องราวความสัมพันธ์ลงในพื้นที่ออนไลน์รวมถึงเหตุการณ์ภายหลังการเสียชีวิตของประณัยศิลป์เป็นผลมาจากความจริงลวงที่พรรณกรสร้างขึ้นในพื้นที่ออนไลน์ในลักษณะที่เป็น “เรื่องชิงรักหักสวาท” และเป็นเรื่องที่ “ขายได้” เนื่องจากการใช้กระแสสร้างความสงสารเรียกความสนใจและเรียกยอดการมีส่วนร่วมจากผู้ติดตามได้เป็นอย่างดี ตัวอย่างข้างต้นนี้เป็นเครื่องยืนยันว่า ยอดการมีส่วนร่วมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ออนไลน์ซึ่งสัมพันธ์กับความอยู่รอดของอินฟลูเอนเซอร์ ส่งผลให้อินฟลูเอนเซอร์พยายามทุกวิถีทางเพื่อรักษายอดการมีส่วนร่วมนั้นไว้ให้ได้ แม้ในบริบทของรหัสคดีเรื่องนี้จะเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายก็ตาม

อนึ่ง ร.ต.อ.จตุรงค์ได้แสดงหลักฐานยืนยันการใช้ยอดการมีส่วนร่วมเป็นส่วนสำคัญในการหารายได้ของพรรณกร ดังความว่า

จตุรนต์ตบกระดากสองใบลงบนโต๊ะ ทั้งคู่เป็นภาพหน้าเพชบุ๊กของเพจสาวจีบหนุ่ม แผ่นแรกเป็นหน้าเพจวันที่ประณัยศิลป์เสียชีวิต ยอดผู้ติดตามนั้นสามแสนกว่า ส่วนแผ่นหลังเป็นของเข้าวันนี้ตัวเลขผู้ติดตามขึ้นไปอีกเกือบเท่าตัว

พรรณกรที่ตอนแรกดูหน้ากระดากอย่างเย็นชา แต่พอเห็นตัวเลขผู้ติดตามหญิงสาวก็ชะงักก่อนยิ้มออกมาหวานหยด

“เลขสวยจริง ๆ เลขสวย...สวยเหลือเกิน” [16]

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นว่า วัดอุทยานที่ ร.ต.อ.จตุรนต์แสดงให้เห็นพรรณกรเห็น คือ ยอดการมีส่วนร่วมที่เกิดขึ้นบนหน้าเพจเพชบุ๊กของพรรณกรเอง ในวันที่ประณัยศิลป์เสียชีวิต ยอดผู้ติดตามเพชมีจำนวน “สามแสนกว่า” ยอดจำนวนนี้เป็นผลมาจากการสวมรอยเหยื่อเพื่อสร้างอัตลักษณ์ลงและเรื่องราวความสัมพันธ์ลงในพื้นที่ออนไลน์ ขณะที่ยอดตัวเลขผู้ติดตามที่ “ขึ้นไปอีกเกือบเท่าตัว” เป็นผลมาจากการต่อยอดการ “ขาย” เรื่องราวความสัมพันธ์ลงในพื้นที่ออนไลน์และการใช้กระแสสร้างความสงสารเรียกความสนใจจากผู้ติดตาม ซึ่งนอกจากจะทำให้ยอดผู้ติดตามเพิ่มขึ้นจากเดิมแล้ว สิ่งนี้ยังส่งผลต่อรายได้ของผู้ลงมือก่อเหตุอย่างพรรณกรด้วย

จากที่กล่าวมาจะเห็นว่า รหัสคดีจำลองเรื่อง *สาวน้อยเกวลิน 10* ของอลินานำเสนอภาพแทนพื้นที่ออนไลน์ว่าเป็นพื้นที่ที่เอื้อให้เกิดการสร้างยอดการมีส่วนร่วมและรายได้จากความจริงลงเรื่องความสัมพันธ์ที่นำเสนอในพื้นที่ออนไลน์ ทั้งหมดเป็นผลมาจากการศึกษาศักยภาพของพื้นที่ออนไลน์และการวางแผนการตลาดของผู้ก่อเหตุ ยอดการมีส่วนร่วมจากความจริงลงในพื้นที่ออนไลน์ยังส่งผลออกมานอกพื้นที่ออนไลน์ด้วยเมื่อคนบางส่วนในสังคมเชื่อว่าความจริงลงนั้นคือความจริง อีกทั้งกระแสสังคมยังแปรเปลี่ยนให้กลายเป็นยอดการมีส่วนร่วมและรายได้ในพื้นที่ออนไลน์ได้อีกด้วย

3.3 ความสัมพันธ์ลงในพื้นที่ออนไลน์กับการก่ออาชญากรรมในโลกออฟไลน์

อาชญากรรมเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อสังคม ทั้งต่อตัวประชาชนในฐานะผู้เสียหาย และต่อสังคมในแง่ที่ก่อให้เกิดความไม่สงบ ความไม่ปลอดภัย หรือความวุ่นวายต่าง ๆ ทั้งยังทำให้เกิดความกลัวขึ้นในสังคมด้วย แม้ว่าสังคมจะมีความเจริญเติบโตก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเพิ่มมากขึ้นแต่ปรากฏว่าอาชญากรรมกลับไม่ลดลง [18] เมื่อพิจารณารหัสคดีจำลองเรื่อง *สาวน้อยเกวลิน 10* ของอลินาจะพบว่า แม้รหัสคดีเรื่องนี้จะนำเสนอปัญหาการกระทำความผิดทางไซเบอร์และอาชญากรรมทางไซเบอร์เป็นหลักในฐานะที่เป็นการกระทำที่มีความผิดตามกฎหมาย ทว่ารหัสคดีเรื่องนี้ยังนำเสนอให้เห็นว่าความสัมพันธ์ลงในพื้นที่ออนไลน์สัมพันธ์กับการก่ออาชญากรรมในโลกออฟไลน์หรือในโลกแห่งความเป็นจริงด้วย ดังตัวอย่าง

“น่าสงสารเจ้าชายโนฟัน ดวงเขาคงจะถึงฆาตจริง ๆ เพราะพอรู้เรื่องแทนที่จะรีบไปแจ้งความเขา กลับไปถามเพื่อนเราเขาเรียน...แผนหน้าธรรมดาของผู้หญิงเก่งว่าจะทำยังไงดี จะไปแจ้งความที่ไหน แจ้งตำรวจหรือแจ้งหน่วยงานที่ดูแลเรื่องกฎหมายออนไลน์หรือไปฟ้องศาล พ่อเพื่อนได้ฟังก็ตกใจมือไม้อ่อนรีบบอกว่าอย่าทำอะไรหุนหัน ให้เรียกผู้หญิงเก่งมาคุยก่อนเพื่อหาทางออก กล่อมให้สงสารสาวน้อยตาต้า ๆ แต่เจ้าชายโนฟันยอมคุยแต่จะไม่ยอมความ แถมยังประกาศว่าแค่ลบคลิปไม่พอต้องออกมาขอภัยและปิดบล็อกปิดเพจไปเสีย... คุณทนเสียรายได้ ชื่อเสียงและแสงสปอตไลท์ไม่ได้ เลยกล่อมคุณชลให้ช่วยกันกำจัดคุณประณัยศิลป์เสีย [16]

ตัวอย่างข้างต้นเป็นตอนที่ ร.ต.อ.จตุรนต์เฉลยว่าทั้งชลและพรรณกรร่วมมือกันก่อเหตุฆาตกรรมประณัยศิลป์ ทั้งนี้เนื่องมาจากประณัยศิลป์ทราบเรื่องที่พรรณกรใช้พื้นที่ออนไลน์ประกอบสร้างความจริงลงเรื่องความสัมพันธ์รักของพรรณกรกับประณัยศิลป์เพื่อนำเสนอเรียกยอดการมีส่วนร่วมและรายได้แล้ว แต่เพราะพรรณกร “ทนเสียรายได้ ชื่อเสียงและแสงสปอตไลท์ไม่ได้” จึงเป็นเหตุให้ทั้งชลและพรรณกรร่วมมือกันฆาตกรรมประณัยศิลป์ในที่สุด การฆาตกรรมดังกล่าวเป็นอาชญากรรมในโลกออฟไลน์และมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 288 [19] แสดงให้เห็นว่า แม้การประกอบสร้างสร้างความ

จริงลงเรื่องความสัมพันธ์รักของพรรณกรกับประณัยศิลป์เพื่อนำเสนอในสื่อออนไลน์จะสามารถเรียกยอดการมีส่วนร่วมและรายได้ให้แก่พรรณกร แต่ในขณะเดียวกันก็สามารถนำไปสู่การก่ออาชญากรรมในโลกออนไลน์ได้เมื่อเหยื่อปฏิเสธที่จะร่วมมือกับการประกอบสร้างความจริงลงดังกล่าว

นอกจากการเสียชีวิตของประณัยศิลป์ซึ่งเป็นปริศนาหลักของเรื่องสำหรับให้แก ก.ข.ค. แสดงความสามารถในการหาพยานหลักฐานเพื่อไขปริศนาแล้ว ในกระบวนการประกอบสร้างความจริงลงเรื่องความสัมพันธ์รักของพรรณกรกับประณัยศิลป์ยังทำให้พรรณกรต้องก่ออาชญากรรมขึ้นอีกบางประการ ดังตัวอย่าง

“ฉะนั้นอย่ารอช้าเลยแอบเข้าไปภายในบ้านเจ้าชายในฝันเถอะ ข้าวของมีอะไรดีก็เอามาใช้ประกอบฉากเรียกแขกไปด้วยเลย”

ภาพถัดไปเป็นภาพบ้านของประณัยศิลป์ที่เจ็ดได้จากคลิปเก่า ๆ ของพรรณกร บ้านที่แต่งอย่างดีสำหรับคู่รัก พรรณกรนั่งอยู่ที่โต๊ะอาหารพร้อมช่อดอกไม้ขนาดใหญ่ในมือ [16]

ตัวอย่างข้างต้นเป็นตอนที่ ร.ต.อ.จตุรนต์เฉลยที่มาของภาพถ่ายแนวคู่รักที่พรรณกรโพสต์ในสื่อออนไลน์ ภาพดังกล่าวเกิดจากการที่พรรณกร “แอบเข้าไปภายในบ้าน” ของประณัยศิลป์เพื่อประกอบสร้างความจริงลงเรื่องความสัมพันธ์รักขึ้นมา การกระทำดังกล่าวเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 364 ที่ว่า “ผู้ใดโดยไม่มีเหตุอันสมควร เข้าไปหรือซ่อนตัวอยู่ในเคหสถาน อาคารเก็บรักษาทรัพย์หรือสำนักงานในความครอบครองของผู้อื่น หรือไม่ยอมออกไปจากสถานที่เช่นนั้นเมื่อผู้มีสิทธิที่จะห้ามมิให้เข้าไปได้ไล่ให้ออก ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ” [19] นอกจากนี้ ในตอนท้ายที่ชลและพรรณกรพยายามลอบเข้าบ้านของประณัยศิลป์อีกครั้งหนึ่งเพื่อทำลายหลักฐานก็สามารถพิจารณาการกระทำว่าขัดกับกฎหมายมาตราดังกล่าวได้เช่นกัน จึงกล่าวได้ว่า การประกอบสร้างความจริงลงเรื่องความสัมพันธ์รักในพื้นที่ออนไลน์สามารถนำไปสู่การก่ออาชญากรรมในโลกออนไลน์ได้

นอกจากนี้ ในกระบวนการประกอบสร้างความจริงลงเรื่องความสัมพันธ์รักของพรรณกรกับประณัยศิลป์ พรรณกรยังใช้วิธีจ้างนักแสดงมาแสดงบทบาทและเพิ่มเติมสีสันให้แก่เรื่องราวความสัมพันธ์รักด้วย ดังตัวอย่าง

“น้องเอิร์ู้ไหมว่า ฌั๊วไม่เคยหลอกน้องเลยนะ ฌั๊วมีแฟนคนเดียวมาตลอด ผู้หญิงคนนั้นน้าปามะ ะไรนั่น...ไม่ใช่แฟน ฌั๊ว ไม่ใช่พนักงานบริษัทเดียวกับฌั๊วด้วย ที่จริงแล้วแม่นั้นเป็นนักแสดงคนจีนที่มาทำงานในไทย ไม่ได้บินตัวมาจากฮ่องกงอะไรหรอก อยู่ไทยนี่แหละ พักกับเพื่อนคนจีนแถวสาทรมาเกือบสองเดือนแล้ว พอตินายชลรู้จัก...เห็นว่าชื่อคล้ายเพื่อนร่วมงานที่ปักกิ่งของฌั๊วเลยจ้างแม่นี้มาเล่นละครหลอกทุกคนว่าเป็นแฟนคนจีนของฌั๊ว” [16]

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นว่า “ปามะ” เป็นนักแสดงที่ได้รับว่าจ้างให้ “มาเล่นละครหลอกทุกคนว่าเป็นแฟนคนจีนของฌั๊ว” เพื่อให้ทำให้เรื่องความสัมพันธ์ที่ปรากฏในการรับรู้ของผู้ติดตามพรรณกรมีลักษณะเป็น “โลกสองใบ” หรือก็คือความสัมพันธ์ที่ซ้อนกันสองชุดระหว่างผู้ชายหนึ่งคนกับผู้หญิงสองคน อย่างไรก็ดี “โลกสองใบ” นั้นไม่มีอยู่จริง หากแต่เป็นผลจากการจัดฉากและการรับจ้างแสดงละคร การกระทำดังกล่าวเข้าข่ายความผิดฐานฉ้อโกงตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 341-343 [19] กล่าวได้ว่า ในกระบวนการประกอบสร้างความจริงลงเรื่องความสัมพันธ์รักของพรรณกรกับประณัยศิลป์ในพื้นที่ออนไลน์ได้ส่งผลให้ตัวละครตัดสินใจก่ออาชญากรรมในโลกออนไลน์ด้วย

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า รหัสคดีจำลองเรื่อง *สาวน้อยเกวลิน 10* ของอลิษาไม่เพียงแค่นำเสนอการประกอบสร้างความจริงลงในพื้นที่ออนไลน์ในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของปัญหาการระรานทางไซเบอร์และอาชญากรรมทางไซเบอร์ซึ่งเป็นการกระทำที่มีความผิดตามกฎหมายเท่านั้น หากแต่ยังได้นำเสนอให้เห็นว่า ความสัมพันธ์ลงในพื้นที่ออนไลน์สัมพันธ์กับการก่ออาชญากรรมในโลกออนไลน์หรือในโลกแห่งความเป็นจริงด้วย นอกจากอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับการฆาตกรรมเหยื่อแล้ว ยัง

ปรากฏการบุกรุกเคหสถานของผู้อื่นและการฉ้อโกง แสดงให้เห็นว่า การก่ออาชญากรรมครั้งหนึ่ง ๆ สามารถนำไปสู่การก่ออาชญากรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องได้

4. สรุปและอภิปรายผล

ในโลกยุคดิจิทัล ปรากฏการณ์ความจริงลวงสามารถพบเห็นได้ชัดเจนมากขึ้นและสามารถนำไปสู่การระรานทางไซเบอร์หรืออาชญากรรมทางไซเบอร์ได้ นอกจากนี้ ด้วยเหตุที่บางครั้งอาชญากรรมในสังคมสัมพันธ์พื้นที่ออนไลน์ทำให้ ปรากฏการณ์ความจริงลวงในพื้นที่ออนไลน์จึงสัมพันธ์กับอาชญากรรมในสังคมได้เช่นกัน กล่าวเฉพาะในแวดวงวรรณกรรม วรรณกรรมที่นำเสนอภาพอาชญากรรมซึ่งสัมพันธ์กับพื้นที่ออนไลน์ยังมีอยู่ไม่มากนัก ขณะที่การศึกษาในประเด็นดังกล่าวก็ยังมีน้อย อย่างไรก็ตาม กิติ รัชคดีลาลองเรื่อง *สาวน้อยเกวลิน 10* ของอลินาเป็นวรรณกรรมที่นำเสนอภาพอาชญากรรมซึ่งสัมพันธ์กับพื้นที่ออนไลน์ ในฐานะที่เป็นพื้นที่ของการนำเสนอความจริงลวงได้อย่างน่าสนใจ จากการวิเคราะห์การนำเสนอภาพอาชญากรรมซึ่งสัมพันธ์กับพื้นที่ออนไลน์ พบว่า รัชคดีเรื่องนี้นำเสนอประเด็นดังกล่าว 3 ประการ ประการแรก การสวมรอยเหยื่อเพื่อสร้างอัตลักษณ์ลวงในพื้นที่ออนไลน์ รัชคดีเรื่องนี้นำเสนอว่า พื้นที่ออนไลน์เป็นพื้นที่ที่เอื้อให้เกิดการสวมรอยเหยื่อเพื่อสร้างอัตลักษณ์ลวง โดยที่ผู้ก่อเหตุลงมือทำอย่างเป็นกระบวนการ ประการต่อมา การสร้างฐานแฟนคลับและรายได้จากความสัมพันธ์ลวงในพื้นที่ออนไลน์ รัชคดีเรื่องนี้นำเสนอว่าพื้นที่ออนไลน์เป็นพื้นที่ที่เอื้อให้เกิดการสร้างยอดการมีส่วนร่วมและรายได้จากความจริงลวง เรื่องความสัมพันธ์รักที่นำเสนอเนื่องจากสอดรับกับกระแสนิยมของคนในสังคม ประการสุดท้าย ความสัมพันธ์ลวงในพื้นที่ออนไลน์กับการก่ออาชญากรรมในโลกออฟไลน์ รัชคดีเรื่องนี้นำเสนอว่า ความสัมพันธ์ลวงในพื้นที่ออนไลน์สัมพันธ์กับการก่ออาชญากรรมในโลกออฟไลน์หรือในโลกแห่งความเป็นจริง และการก่ออาชญากรรมครั้งหนึ่ง ๆ สามารถนำไปสู่การก่ออาชญากรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง กล่าวได้ว่า รัชคดีเรื่องนี้นำเสนอภาพความกังวลของยุคสมัยที่มีต่อพื้นที่ออนไลน์ซึ่งเอื้อให้เกิดอาชญากรรมได้หลากหลายรูปแบบ

เมื่อพิจารณาการนำเสนอภาพพื้นที่ออนไลน์ในรัชคดีลาลองเรื่อง *สาวน้อยเกวลิน 10* ของอลินาโดยเปรียบเทียบกับงานวิจัยหรือวรรณกรรมอื่น ๆ ที่มีมาก่อนหน้า จะเห็นได้ว่า ขณะที่งานวิจัยของณัฐธิดา ศิริชัยบุญญ เปิดเผยภาพพื้นที่ออนไลน์ในฐานะที่ด้านหนึ่งเป็นพื้นที่ที่เอื้อให้คนสามารถสร้างอัตลักษณ์ได้อิสระหลากหลาย ขณะที่อีกด้านหนึ่งก็ส่งผลกระทบต่อปัจเจกบุคคลในหลายแง่มุม [13] บทความนี้เปิดเผยให้เห็นอีกมิติหนึ่งของพื้นที่ออนไลน์ที่มีช่องว่างให้คนใช้ก่ออาชญากรรมและนำไปสู่การทำลายชีวิตของปัจเจกบุคคลอื่น การเปิดเผยดังกล่าวทั้งสอดคล้องและต่อยอดจากข้อค้นพบของธงชัย แซ่เจี๋ย ที่ค้นพบว่า พื้นที่ออนไลน์ในวรรณกรรมเป็นพื้นที่ของการสร้างและซ่อนอัตลักษณ์ด้านต่าง ๆ ทั้งยังเป็นพื้นที่ของการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ซึ่งยังเป็นประเด็นที่มีช่องว่างทางกฎหมายจนไม่สามารถลงโทษผู้ก่อเหตุได้ [14] ด้วยเหตุนี้ พื้นที่ออนไลน์และอาชญากรรมที่สัมพันธ์กับพื้นที่ดังกล่าวจึงมิใช่ประเด็นที่คนในสังคมควรมองข้าม นอกจากนี้ หากพิจารณารัชคดีลาลองเรื่อง *สาวน้อยเกวลิน 10* ของอลินาร่วมกับรัชคดีเรื่องอื่นที่มีมาก่อนหน้าจะเห็นได้ว่า ขณะที่รัชคดีเรื่องอื่นในชุดนี้นำเสนอภาพความล่มสลายของสถาบันครอบครัวซึ่งสอดคล้องกับสถานการณ์ของครอบครัวไทยในปัจจุบัน [10] ทว่าใน *สาวน้อยเกวลิน 10* กลับพัฒนาเรื่องให้แตกต่างออกไปด้วยการนำเสนอเรื่องปัจเจกบุคคลกับการประกอบสร้างตัวตนและความจริงลวงในพื้นที่ออนไลน์ ซึ่งสร้างความแปลกใหม่ให้แก่รัชคดีลาลองชุดนี้ด้วย

ผลการศึกษาครั้งนี้ทำให้ตระหนักว่า พื้นที่ออนไลน์เป็นพื้นที่ของการนำเสนอความจริงด้านใดด้านหนึ่งหรือแม้กระทั่งความจริงลวง มากกว่าจะเป็นพื้นที่ของการส่องสะท้อนความจริงที่เป็นภาวีสัญ การแบ่งเวลาชีวิตให้พื้นที่ออนไลน์มิใช่สิ่งผิด หากแต่ต้องไม่ลืมข้อควรตระหนักเกี่ยวกับความจริง ความลวง และความจริงลวงของพื้นที่ออนไลน์ ทั้งยังต้องตั้งคำถามต่อสิ่งที่พบในพื้นที่ออนไลน์อยู่เสมอ ๆ เพื่อที่จะได้ไม่ตกเป็นเหยื่อของความรุนแรงหรือเป็นส่วนหนึ่งของการใช้พื้นที่ออนไลน์ก่ออาชญากรรมโดยไม่รู้ตัว

5. เอกสารอ้างอิง (References)

- [1] Vellani, V., Zheng, S., Ercelik, D., & Sharot, T. (2023). The illusory truth effect leads to the spread of misinformation. *Cognition*, 236, 105421. <https://doi.org/10.1016/j.cognition.2023.105421>
- [2] Arunothai Wannataworn. (2022). Academic debates on post-truth in online social media era. *Journal of Journalism*, 15(1), 40-78. (In Thai)
- [3] Woodworth, M. (2009, May 5). *Why people are better at lying online than telling a lie face-to-face*. ScienceDaily. <https://www.sciencedaily.com/releases/2009/05/090503203738.htm>
- [4] Eakchayong Pornkajornkijkul. (2015). *Internet User Identity in Social Network*. [Master of Fine Arts]. Silpakorn University. (In Thai)
- [5] Kowalski, R.M., Limber, S.P., & Agatston, P.W. (2012). *Cyberbullying: Bullying in the Digital Age* (2nd ed.). Wiley-Blackwell.
- [6] Cozy-Mystery.Com. (2015). *What Makes a Cozy Just That?*. Cozy Mystery List. <http://www.cozy-mystery.com/Definition-of-a-Cozy-Mystery.html>
- [7] Johnston, L.O. (2011, December 19). *What Make A Cozy Mystery “Cozy?”*. Writers in the Storm Blog. <https://writersinthestorm.wordpress.com/2011/12/19/what-make-a-cozymystery-cozy/>
- [8] Manaswee Phromsuthirak. (2011). *Age, Gender, Class and Race: A Comparative Study of the No. 1 Ladies’ Detective Agency, Khunpa Mathun and Samoson Naksuep Series*. [Master of Arts]. Chulalongkorn University. (In Thai)
- [9] Thongchai Sae-Chia. (2015). Cozy Mystery: A Study from Alina’s Series Sao Noi Kewalin. In *Proceedings 9th Humanities and Social Sciences Conference, Burapha University* (pp. 98-113). (In Thai)
- [10] Thongchai Sae-Chia. (2016). The Collapsing of Family Institution: The Outstanding Characteristics of Crime Representation in Alina’s Cozy Mystery Sao Noi Kewalin. In *Proceedings 10th Humanities and Social Sciences Conference, Burapha University* (pp. 105-119). (In Thai)
- [11] Hall, S. (1997). The Work of Representation. In S. Hall (Ed.), *Representation: Cultural Representations and Signifying Practices* (pp. 13-74). Sage.
- [12] Kanchana Kaewthep. (2002). Media, Cultural Studies and Thai Society. *Political Science Journal*, 23(3), 50-97. (In Thai)
- [13] Nuttida Sirichaiyongboon. (2016). *The City in Contemporary Thai Poetry*. [Master of Arts]. Thammasat University. (In Thai)
- [14] Thongchai Sae-Chia. (2016). The Novel Kewalin the Young Woman ‘Online Power’: ‘Hybrid’ Writing Technique and Significance of the Representation of Online Space. In *Proceedings 2016 Graduate Studies in Northern Rajabhat Universities Conference* (pp. 3-17). (In Thai)
- [15] Ravita Rayanil. (16 September 2021). *In Online Space, Why Does People So Cruel to the Anonymous?*. Faculty of Psychology, Chulalongkorn University. <https://www.psy.chula.ac.th/th/feature-articles/online-aggression/> (In Thai)
- [16] Alina. (2022). *Kewalin the Young Woman 10*. Lookangoon.

- [17] Thai Media Fund. (25 September 2024). *Are News Agencies No Longer Necessary or Not? When “Influencers” Speak Louder*. Thai Media Fund. <https://www.thaimediafund.or.th/article-25092024/> (In Thai)
- [18] Office of Justice Affairs. (2018). *White Paper on Crime & Justice 2018*. Office of Justice Affairs. <https://www.oja.go.th/wp-content/uploads/2019/10/WhitePaperonCrimeJustice2018.pdf> (In Thai)
- [19] Taweekiet Meenakanit. (2015). *The Criminal Code: Reference Edition* (38th ed.). Winyuchon. (In Thai)